

Møde: Sekretariatschefgruppen
Mødetid: 14. april 2021 kl. 13:00
Mødested: D 3 39
Sekretariat: Sekretariatet

1. Overførsel af persondata til tredjelande

85.10.00-P00-15-20

Resumé

Forvaltningen har tidligere orienteret sekretariatschefgruppen om betydningen af den principielle Schrems II-afgørelsen afsagt af EU-domstolen. Afgørelsen har betydning for kommunernes aftaler med deres databehandlere, når der overføres persondata til USA og andre tredjelande (lande udenfor EU/EØS).

KL har udsendt yderligere anbefalinger relateret til problemstillingen. Anbefalingerne er vedhæftet som bilag. Udmeldingerne fra henholdsvis, Det Europæiske Databeskyttelsesråd, Datatilsynet i Danmark og KL efterlader kommunerne (og alle andre der overfører personoplysninger til tredjelande) i en svær situation, idet fremtidige systemindkøb kompliceres væsentligt. I de tilfælde, hvor der er tale om overførsel af personoplysninger til USA i "klar tekst" vil indkøbet som udgangspunkt ikke kunne gennemføres under den gældende retstilstand.

Forvaltningen redegør i sagen for, hvordan der arbejdes med KL's anbefalinger. Ligeledes anbefaler forvaltningen i sagen, hvordan kommunen skal forholde sig ved fremtidige systemindkøb.

Forvaltningen indstiller til sekretariatschefgruppen

1. at anbefalingerne fra KL tages til efterretning,
2. at systemindkøb, hvor der sker overførsel af personoplysninger til USA i "klar tekst" som udgangspunkt sættes i bero indtil der sker en afklaring af, hvilke supplerende foranstaltninger, der muliggør overførsel af persondata til USA. Det vil blandt andet betyde, at langt de fleste systemindkøb, der er baseret på cloud-løsninger ikke vil kunne foretages,
3. at der udvises tilbageholdenhed med systemindkøb, hvor der sker overførsel af personoplysninger til USA uagtet at disse personoplysninger er krypteret under transport og arkivering, idet det kræves at krypteringen er "robust".

4. at såfremt der er behov for nye systemindkøb eller tilkøb til allerede indkøbte systemer, der er kritiske for kommunens opgaveløsning, kan det være nødvendigt at foretage et indkøb, uanset at der sker overførsel af personoplysninger til USA eller andre tredjelande. Sager om sådanne indkøb fremlægges til beslutning i direktionen, der herunder også træffer beslutning om involvering af det politiske niveau.
5. at det ved systemindkøb, der involverer overførsel af personoplysninger til andre tredjelande end USA, pålægges leverandøren at redegøre for om den persondataretlige lovgivning i det pågældende tredjeland giver den samme beskyttelse som indenfor EU.

Beslutning

Godkendt.

Sagsfremstilling

EU-domstolen har i "Schrems II" afgørelsen erklæret den såkaldte "Privacy Shield"-ordning for et ikke gyldigt overførselsgrundlag, idet domstolen har vurderet, at Privacy Shield-ordningen ikke giver den fornødne beskyttelse af persondata grundet USA's lovgivning om national sikkerhed mv., som giver myndighederne særlige beføjelser i forhold til adgangen til data. Afvisningen af Privacy Shield som gyldigt overførselsgrundlag betyder, at man som dataansvarlige skal anvende et andet overførselsgrundlag for overførslen af persondata til USA. Typisk ved at indgå en særskilt aftale med sine databehandlere udformet i overensstemmelse med EU-Kommissionens standardkontrakter.

EU-domstolen stiller imidlertid i afgørelsen en række yderligere krav i forhold til brugen af EU-Kommissionens standardkontrakter, hvad enten standardkontrakten anvendes til overførsler til USA eller andre tredjelande. Krav som det i praksis ikke er muligt eller hensigtsmæssigt, at man som dataansvarlig alene skal opfylde. Der stilles blandt andet krav om, at man som dataansvarlig skal vurdere, hvorvidt lovgivningen i det enkelte tredjeland respekterer de krav til beskyttelse af data, som EU-lovgivningen stiller. Og hvis det ikke er tilfældet, skal man ligeledes analysere, hvilke supplerende foranstaltninger der skal aftales med leverandøren.

Det Europæiske Databeskyttelsesråd har beskrevet en række anbefalinger vedrørende implementering af supplerende tekniske/organisatoriske foranstaltninger, der kan anvendes ved persondataoverførsel til tredjelande. Her beskrives blandt andet seks skridt for ansvarlig dataoverførsel. Det er KL's anbefaling, at kommunerne overfører persondata i overensstemmelse med de seks skridt. KL anbefaler dog, at kommunerne ikke går i gang med at vurdere tredjelandenes databeskyttelsesniveau, herunder lovgivning på området, men lader leverandørerne foretage denne opgave, eftersom

leverandørerne må formodes allerede at kende lovgivningen i de tredjelande, de overfører data til.

Nedenfor er Randers Kommunes tiltag i forhold til KL's anbefalinger beskrevet.

KL's 6 anbefalinger til ansvarlig dataoverførsel

1. Skab overblik over alle de behandlingssituationer, hvor kommunens persondata overføres til tredjelande

I sagsfremstilling af 16. september 2020 redegjorde forvaltningen for, at der ved at gennemgå kommunens indgåede databehandleraftaler var lokaliseret 22 aftaler der indeholdt tredjelandsoverførsler (mange gange indeholder den samme databehandleraftale flere overførsler til forskellige tredjelande, hvorfor det samlede antal overførsler er højere end 22 (antal databehandleraftaler)). Antallet er baseret på oplysninger afgivet af leverandørerne i databehandleraftalerne. Det er dog forvaltningens erfaring, at tredjelandsoverførsler ikke altid er korrekt beskrevet i databehandleraftalerne, samt at leverandørerne undlader at tage stilling til tredjelandsoverførsler i hele deres værdikæde. Der er derfor igangsat en yderligere gennemgang af kommunens databehandlere.

2. Skab overblik over, hvilket overførselsgrundlag der er anvendt for overførslerne

Randers Kommune har været i dialog med de leverandører, der har anvendt Privacy Shield som overførselsgrundlag, hvilket har resulteret i at dette overførselsgrundlag, kommunen bekendt, ikke længere anvendes ved overførsel af kommunens persondata til tredjelande. Der er pt. registreret 22 tredjelandsoverførsler, hvor Kommissionens standardkontrakt anvendes som overførselsgrundlag. Der mangler afklaring om overførselsgrundlaget fsva. yderligere to aftaler.

3. Anvende EU-Kommissionens standardkontraktsbestemmelser til at få aftalt nye overførselsgrundlag med deres leverandører, hvis nogle af kommunens overførsler har været baseret på Privacy Shield-ordningen i USA

Randers Kommune har været i dialog med flere leverandører om skift af overførselsgrundlag, hvilket blandt andet har betydet, at der ikke længere sker overførsel af personoplysninger baseret på Privacy Shield-ordningen.

4. Tage kontakt til leverandører og bede om information om, hvorvidt leverandøren mener, at der er forhold i de tredjelande, som leverandøren (eller leverandørens underdatabehandler) overfører data til, som gør, at standardkontraktsaftalen ikke vil være databeskyttelsesmæssigt effektiv.

Kommunerne bør forholde sig til leverandørernes tilbagemeldinger og dokumentere disse. Det er KL's anbefaling, at der ikke rettes henvendelse til leverandører, hvor der sker overførsel til USA, idet Schrems II-afgørelsen har foretaget vurdering af forholdene i USA.

Randers Kommune har registreret overførsel af personoplysninger til følgende andre tredjelande end USA:

- Indien (Alinea)
- Ukraine (Clio Online, Compass Datawarehouse, Pansk Psykologisk Forlag, Siscon)
- Japan, Malaysia, Columbia, Mexico, El Salvador, Guatemala og Filippinerne (alle overførsler er relateret til Google G-Suiten)
- Canada, Singapore (begge overførsler er relateret til systemet Lærit.dk)

Kommunen vil kontakte leverandørerne med henblik på deres vurdering af, om der er forhold i de tredjelande, der overføres til, der bevirker at standardkontrakten ikke vil være databeskyttelsesmæssig effektiv. Ved indgåelse af nye databehandleraftaler vil den fremgangsmåde også blive fulgt.

5. Drøfte med deres leverandører, om der er behov for at indgå aftale om supplerende foranstaltninger på baggrund af leverandørens vurdering af forholdene i de pågældende tredjelande

Dette gælder kun, hvis de givne tredjelandsoverførsler baserer sig på en standardkontrakt OG leverandøren har tilkendegivet (jf. punkt 4), at standardkontraktsaftalens effektivitet vil være påvirket af et givent tredjeland's forhold, herunder lovgivning og praksis. I forhold til USA anbefaler KL, at kommunerne afventer den endelige udgave af Det Europæiske Databeskyttelsesråds anbefalinger om iværksættelse af supplerende foranstaltninger for at se, hvilke supplerende foranstaltninger det eventuelt vil være muligt at anvende i forhold til USA. Drøftelserne bør dokumenteres. Det er uklart, hvornår den endelige udgave af Det Europæiske Databeskyttelsesråds endelige anbefalinger foreligger.

For så vidt angår overførsel af personoplysninger til USA slår Schrems II-afgørelsen fast, at den amerikanske lovgivning FISA 702 og EO 12333 under nogle nærmere omstændigheder giver de amerikanske myndigheder adgang til persondata udover, hvad der ville være muligt at få adgang til efter den europæiske databeskyttelseslovgivning, hvorfor der skal vedtages supplerende foranstaltninger ved disse overførsler.

Det Europæiske Databeskyttelsesråd har udarbejdet anbefalinger om brug af supplerende foranstaltninger, hvoraf kan udledes, at der ikke kan ske overførsel af

persondata til USA i "klar tekst". Overførslen skal være krypteret under transport og arkivering. Samtidig skal krypteringen kunne modstå, at de amerikanske myndigheder ved hjælp af teknologi får adgang til det krypterede indhold. Det betyder i praksis, at de fleste overførsler til USA vil være problematiske, hvorfor forvaltningen anbefaler, at systemindkøb, hvor der sker overførsel af personoplysninger til USA i "klar tekst" stilles i bero indtil videre. Der bør også udvises tilbageholdenhed med krypterede persondataoverførsler, idet den teknologiske udvikling gør, at de amerikanske myndigheder stort set altid vil være i stand til at bryde krypteringen. Leverandøren vil blive pålagt at dokumentere lovligheden før en evt. overførsel og dermed før et evt. systemindkøb.

KI har i høringssvar (vedhæftet) til Det Europæiske Databeskyttelsesråd påpeget, at den nuværende retstilstand betyder, at det ikke længere vil være muligt at anvende mange af de cloud-løsninger som kommunerne i dag anvender, idet der sker overførsel af "klar data" til tredjelande, hvor der skal opsættes supplerende sikkerhedsforanstaltninger.

Nogle Cloud-leverandører hævder, at det forhold at data opbevares indenfor EU/EØS bevirker, at der ikke sker en tredjelandsoverførsel. Opbevaring af data indenfor EU løser dog ikke Schrems II problemstillingerne, idet de amerikanske myndigheder fortsat jf. FISA 702 og EO 12333 lovgivningen vil kunne få adgang til data qua mange cloudleverandørers koncernstruktur. Problemstillingen er eksempelvis relevant for leverandører, der anvender Microsoft, Google og Amazone som underleverandører. Af systemer kan f.eks. nævnes Snapp, Bookbites, TL Connect, Inlead, JH Software, MOCH, Penneo, Princh.

Randers Kommune har deltaget i et møde med Datatilsynet omhandlende problemstillingen. På mødet deltog ligeledes repræsentanter fra KL, regionerne, DI, fagforeninger og andre relevante brancheorganisationer. På mødet udtrykte Datatilsynet forståelse for de frustrationer Schrems II - afgørelsen har medført og de anerkendte at overførsel af personoplysninger til specielt USA er blevet meget svært, hvorfor de i samarbejde med regeringen prøver at lægge pres på EU for at finde en løsning på problemstillingen.

Det norske Datatilsyn har givet udtryk for, at de i forbindelse med et evt. tilsynsbesøg indenfor området vil se det som positivt, at man har brugt tiden godt, har gode protokoller og oversigter, har plukket de lavthængende frugter man nu kan plukke og at man er i proces. Samtidig vil de se det som noget negativt, hvis man er uvidende om problemstillingen, ikke har gjort noget, argumenterer for at man kan fortsætte som før eller har indgået nye aftaler i strid med reglerne.

Randers Kommune har kontaktet andre kommuner for at høre, hvordan de løser problemstillingen. Tilbagemeldingerne er i overensstemmelse med det i sagen foreslåede.

Enkelte systemindkøb eller tilkøb til allerede indkøbte systemer, kan være så kritiske for kommunens drift, at den enkelte systemejer konkret vurderer at det er nødvendigt at indkøbe et givent system, uanset at der sker overførsel af personoplysninger til

USA. I givet fald udarbejder den enkelte systemejer en sag til direktionen herom. IT & Digitalisering kan bistå med bidrag til beskrivelse af sagen.

6. Aftale med deres leverandører, hvordan leverandøren giver information til kommunen, såfremt der sker ændringer i forholdene i de tredjelande, som der er indgået aftale om at overføre data til. Sådan at kommunen kan forholde sig til forholdene, og kommunen og leverandøren eventuelt kan aftale supplerende foranstaltninger, jf. punkt 4) og 5) ovenfor.

Ved kontakten til leverandører, der overfører persondata til andre lande end USA, vil leverandøren blive anmodet om at kontakte kommunen såfremt, der sker ændringer i forholdene i de tredjelande, som der er indgået aftale om overførsel af data til.

Bilag

- [Orientering om anbefalinger på baggrund af Schrems II-dommen](#)
- [KL anbefalinger - overførsel af persondata til USA mv](#)
- [KL høringsvar til supplerende foranstaltninger - engelsk](#)

